

Umění mediální ekologie 2013

02 Místo jako základ

- vývoj umění ve vztahu ke krajině od 19. stol.
- land art a zemní umění od 60. let 20. stol.
- nová místa (pro) umění

Doporučená literatura

Robert Smithson: The Collected Writings - kapitoly A Sedimentation of the Mind: Earth Projects, 1968 (s. 100-113), The Spiral Jetty, 1970 (s. 143-153) , What is A Museum? (1967) (s. 43 - 51) a A Tour of the Monuments of Passaic, New Jersey (1967) (s. 68 – 74)

Robert Smithson, Dialectic of Site and Nonsite, 1972 (In: Situation, s. 36)

**Agnes Denes, Art for the Third Millenium - Creating a New World View. Online at: M.J. Bijvoet (ed.), Reflections on Art, Science, and Technology. Jako pdf ke stažení na:
<http://www.stichting-mai.de/hwg/inhalt.html>**

Karel Srp, "toto není happening, ale..." Akce, tělo, české umění šedesátých let (s. 28-53)

Jana Ševčíková - Jiří Ševčík, Zrození města z krajiny aneb simulovaný ráj. Příspěvek k problematice ve vztahu přírody a výtvarné kultury v 19. století (In: Člověk a příroda v novodobé české kultuře)

Pavλίna Morganová, Akční umění, 2010

Martha Rosler, Immigrating, 1975 (In: Situation, s. 152-153)

Arjun Appadurai, The Production of Locality, 1996 (In: Situation, s. 171-174)

různé texty z: <http://www.artsandecology.org.uk/>

Gordon Matta-Clark, Statement, 1976 (In: Situation, s. 33)

Craig Owens, Earthwords, 1992 (In: Situation, s. 37)

Michel Foucault, Other Spaces, 1967 (In: Situation, s. 53 – 54)

Historické precedenty eko-umění

- vztah umění a přírody – různá stádia nápodoby (přírody, vnitřních stavů pozorovatele)
- později přímé zacházení s přírodním materiálem – zejména od 60. let 20. století
- land-art, earth art (zemní umění): vznikající v propojení s krajinou, v přírodním prostředí nebo využívající materiály z přírody
- anglo-americké prostředí vs. bývalé Československo

- od renesance malba přírody samostatným žánrem – holandské krajiny poprvé
- Caspar David Friedrich – osamělé figury zády k divákovi, vyhlížející za obzor (*Wanderer über dem Nebelmeer*)
- od pol. 19. stol. sociální revoluce, průmysl – zároveň zvýšený zájem o přírodní prostředí

Romantismus

- současný vztah ke krajině formován v průběhu romantismu – představa o ideálním typu krajiny
- rané příklady environmentálního aktivismu a sociální kritiky – umělecký kritik, spisovatel, sociální kritik John Ruskin, básník William Wordsworth – protesty proti stavbě železnice v oblasti Lake District – okrášlování krajiny a uchování její čistoty
- Ruskin: oživení řemesel jako cesta k soběstačnému a šťastnému životu – komunita *Cech sv. Jiří* – kombinuje zemědělství, umění, oslavy
- tři nejzásadnější zaměstnání a umělecké formy: zemědělství, tkaní, stavitelství

John Ruskin

- text *The Storm Cloud* líčí proměny mraků v různých denních a nočních dobách, reflektuje průmyslové znečištění
- *The Ethics of the Dust* – divadelní hra o geologii

Ice clouds over Coniston

Impresionisté

- barbizonská škola – venkovská umělecká kolonie na francouzském venkově, posun od romantismu k realismu ve 30. letech 19. stol.
- od 90. let 19. století – malba v plenéru běžná, akcentace pohybu v malířství, vliv fotografie, psychologie
- přelom století: kvantová teorie, teorie relativity a nové koncepty prostoru a času, nové technologie a materiály – příroda jako celek analyzovatelných věcí, nová autonomie umění
- oživený zájem o uchování přírody, přírodní rezervace, historické parky a zahrady

Jean-François Millet – Kupky sena:
Podzim, cca 1874

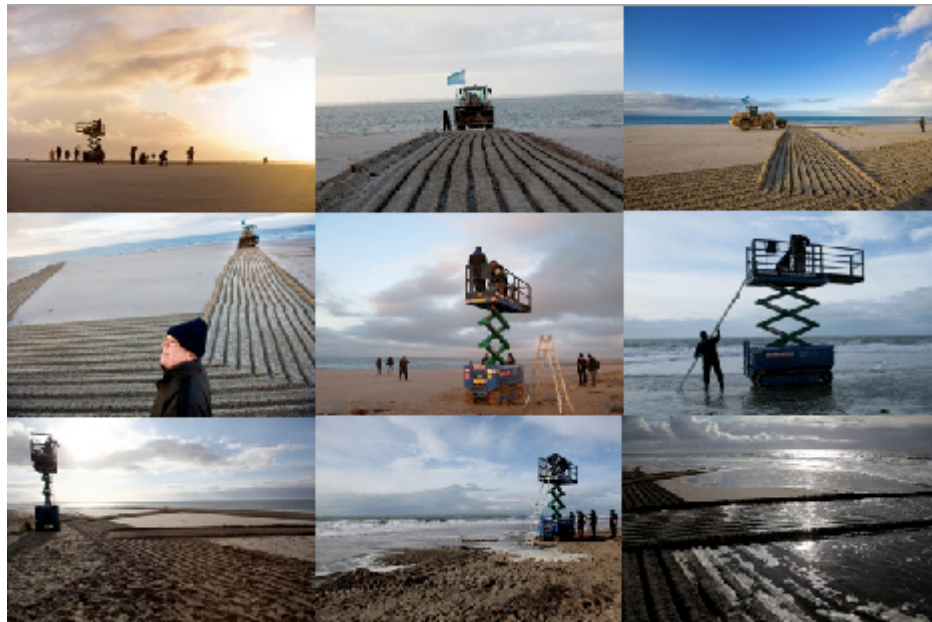
Land Art, Earth Art

- často používané jako synonyma – Earth Art běžnější ve Spojených státech, Land Art v Evropě
- Earthworks – v amerických pouštních krajinách
- bývalé Československo (a střední Evropa) – specifická politická situace, volba místa v přírodě či na venkově také únikem z uměleckých center, blízko k body-artu a akčnímu umění
- 1969 – výstava Earth Art, Cornell University, Ithaca (Jan Dibbets, Hans Haacke, Richard Long, David Medalla, Robert Morris, Denis Oppenheim, Robert Smithson, G. Uecker)

- 1969 – Gerry Schum – televizní cyklus *Land Art TV* – představení land artu v Německu (R. Long, B. Flanagan, D. Oppenheim, R. Smithson, M. Boezem, Jan Dibbets, Walter De Maria, Michael Heizer)

Jan Dibbets *Filming 12 Hours Tide Object with Correction on Perspective*

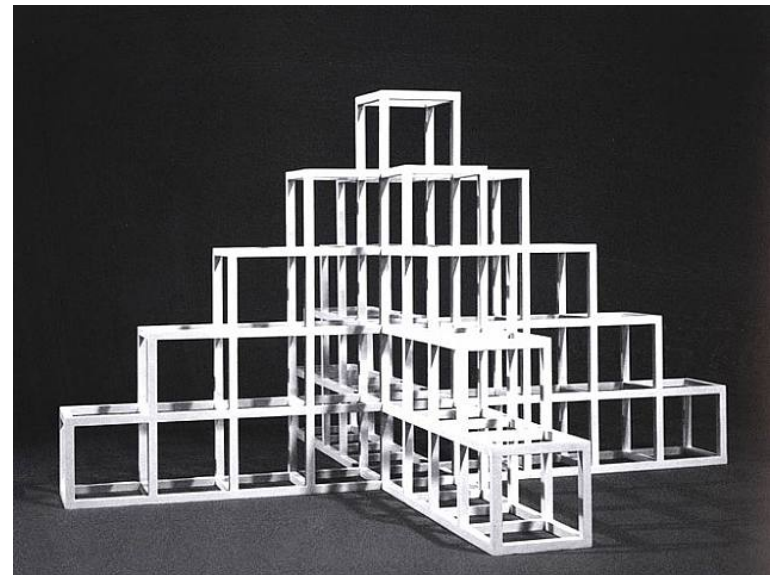
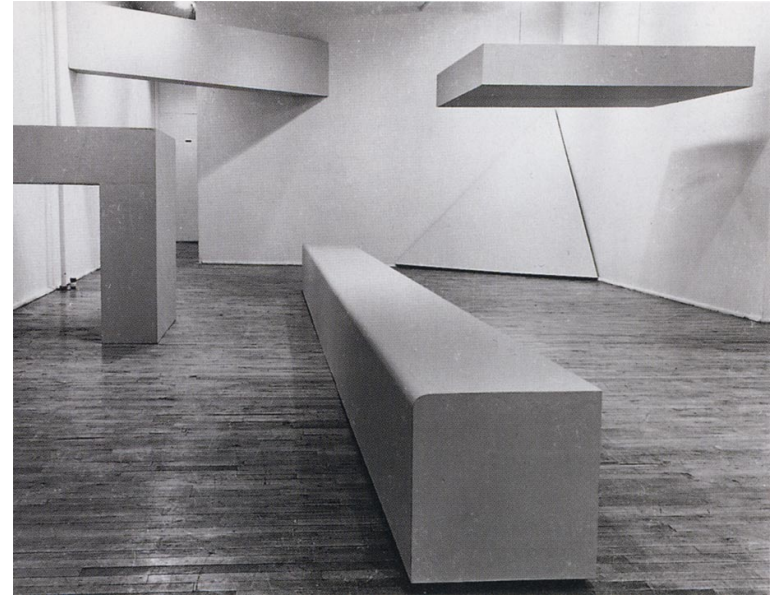
- Jan Dibbets – na holandské pláži, vede perspektivní tratě podle okrajů televizní obrazovky
- 2009 akci zopakoval – o vztahu člověka k přírodnímu světu, iluzorní paralelní linie smývané mořským odlivem – odlišný posun perspektivy – *6 Hours Tide Object with Correction on Perspective*

Land Art, Earth Art

- raný Land a Earth Art – dominují geometrické formy, spíše nenápadná seskupení materiálu, experimenty s přírodními procesy; čas, proces, náhoda
- často končí jako fotografie v galerii – nezbytnou součástí dokumentace, poznámky, pohyblivý obraz...
- cesty do vzdálených oblastí a divočiny, odmítnutí tradičních míst prezentace umění x stále v galerijním kontextu (publikum, sponzoři, kritické ocenění galerijní)
- důraz dosud více na umělecké dílo než na přírodní procesy, stále sféra ozvláštňování přírodního prostředí
- z dnešní ekologické perspektivy toto dílo rozporné: environmentálně pyšné, přehlíží fyzické a organické souvislosti, země jen dalším materiálem pro tvorbu děl (R. Wilson, s. 132)

Robert Smithson a minimalismus

- vycházel z minimalismu
- zájem o ekologii, mineralogii, krystalografii
- entropické procesy (míra neurčitosti systému, neuspořádanosti mikroskopických stavů při daném makroskopickém stavu) jako inspirace
- dílo svých minimalistických souputníků (Donald Judd, Robert Morris, Frank Stella, Sol Le Witt, Dan Flavin) charakterizuje jako entropické – směřuje ke stejnosti, používají umělé materiály (plast, chrom, elektrické světlo, neony)
- Robert Morris – *Notes on Sculpture, Part II* (1960) – vztah děl k místu, světlu, vnímání diváků – vědomí sama sebe jako existujících v prostoru
- Rosalind Krauss – minimalismus znamená posun od statického, idealizovaného média, k temporálnímu a materiálovému

Robert Smithson

- **Hotel Palenque (1969-72)**

- přednáška pro studenty na Univerzitě v Utahu, 1972, popisuje zřícený hotel Palenque jakoby zkoumal mayské ruiny

Toto je zajímavé, zase zpět v zahradě. Zde máme nějaké cihly, navršené s tyčemi, které na těchto cihlách tak nějak horizontálně spočívají. A něco znamenají. Nikdy se mi nepodařilo zjistit, proč jsem tam byl, ale zdálo se mi, že naznačují nějaký druh přechodnosti. Něco se mělo právě začít dít. Tak nějak nás to uchopilo. Opravdu jsme cítili, že každým okamžikem se něco stane. Bylo to jako znamení, znamení od něčeho bezvěkého. Zde vepředu můžete vidět schnout něčí plavecký úbor. Jsou tu občas malé dotyky snad lidského elementu, elementu člověka a přírody a ... humanizované trávy...

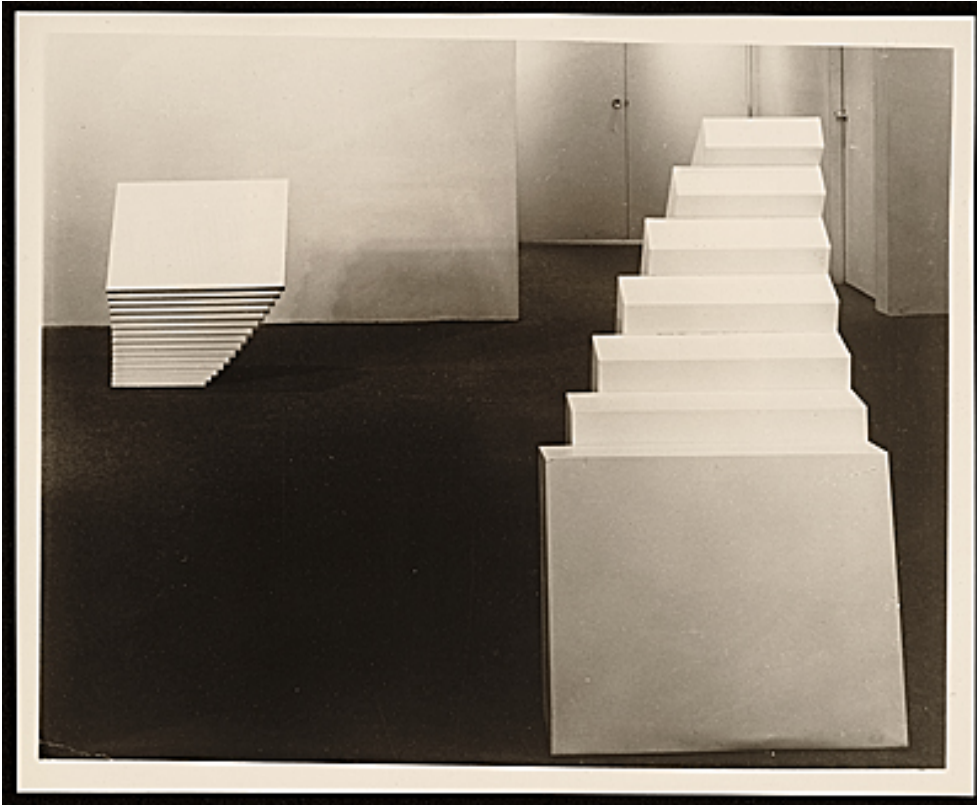
Robert Smithson

- geometrické sochy v 60. letech – matematický řád, krystalovitá struktura:

Enantimorphic Chambers
(1965)

Cryosphere (1966)

Stratas (1968-69) – působí pravidelně, ale nevizuální molekulární struktura je nepravidelná

Gyrostasis

- krystalický jev známý jako šroubová dislokace, matematické řazení spirálovitých hexagonál
- gyrostáze – oblast fyziky zabývající se rotujícími těly a jejich tendencí udržet si rovnováhu

Mirror displacements

- série zrcadlových přemístění
- otevřený vs. uzavřený systém
- zrcadlo jako koncept i abstrakce

Cayuga Salt Mine Project
(1969) - pro výstavu Earth Art
(Andrew Dickson White Gallery,
Cornellova univerzita v Ithace,
1969), osm zrcadel v solných
dolech, další pravidelně
rozmístěná na cestě do galerie,
v galerii sůl, geologické mapy
oblasti, fotografie

Sedimentace mysli

text *A Sedimentation of the Mind: Earth Projects* (1968)

- v případě zemních projektů se nelze vyhnout **blátivému myšlení** (muddy thinking) – naše mysl a země jsou v neustálém stavu eroze, mentální řeky obrušují abstraktní břehy, mozkové vlny podmývají útesy myšlení, myšlenky se rozkládají do kamenů nevědomí a konceptuální krystalizace se rozbíjejí v sedliny **štěrkovitého rozumu** (gritty reason)
- organizovat tento rezavějící zmatek do vzorců, mřížek a oddílů je estetický proces
- umělci preferují procesy, jež nebyly idealizované, rozlišené do *objektivních významů*
- divák (umělec či kritik) podléhá klimatologii mozku a oka, **mokrá mysl** si užívá kaluže a fleky barvy

Sedimentace mysli

- nástroje umění byly příliš dlouho omezené na ateliér, město způsobuje iluzi, že země neexistuje
- nástroje technologie se stávají součástí geologie země, vnořují se zpět do svého původního stavu, stejně jako dinosauři se musí vrátit zpět do stavu prachu či zreznout
- proces reznutí v technologické mysli evokuje strach z entropie – proč by měla být ocel ceněna víc než rez?, rozpad či fragmentace hmoty umožňuje uvědomit si substráty země
- *Pulverizations* (1966) – oxidace, hydratace, karbonizace, rozpuštění (hlavní procesy při rozpadu skal a minerálů) – metody, které by se daly přetvořit v umělecké

Návod pro ty, kdo mají blátivou mysl

Projekt bahnivé louže

- 1. Vykopejte 30 metrů čtverečních vidlemi
- 2. Požádejte místní hasiče, aby plochu zalili vodou. Lze k tomu použít požární hadici
- 3. Oblast bude hotova, až se z ní stane bláto.
- 4. Nechte je vyschnout na slunci, až se stane hlínou.
- 5. Opakujte proces dle libosti.

Nalévaná díla

- 1970 – nalévaná díla – průmyslové materiály jako asfalt, cement, lepidlo, dehet... postupný rozpad

Partially Buried Woodshed (1970)

ROBERT SMITHSON / JAMES COHAN GALLERY

Non-Site

text *Dialektika místa a nemísta* (1972)

- místo: otevřené limity, série bodů, vnější koordináty, odečítání, neurčitá jistota, rozptýlená informace, reflexe, hrana, nějaké místo (fyzické), mnoho...
- ne-místo: uzavřené limity, řazení hmoty, vnitřní koordináty, přidávání, určitá nejistota, obsažená informace, zrcadlo, centrum, ne-místo (abstraktní), jediné...

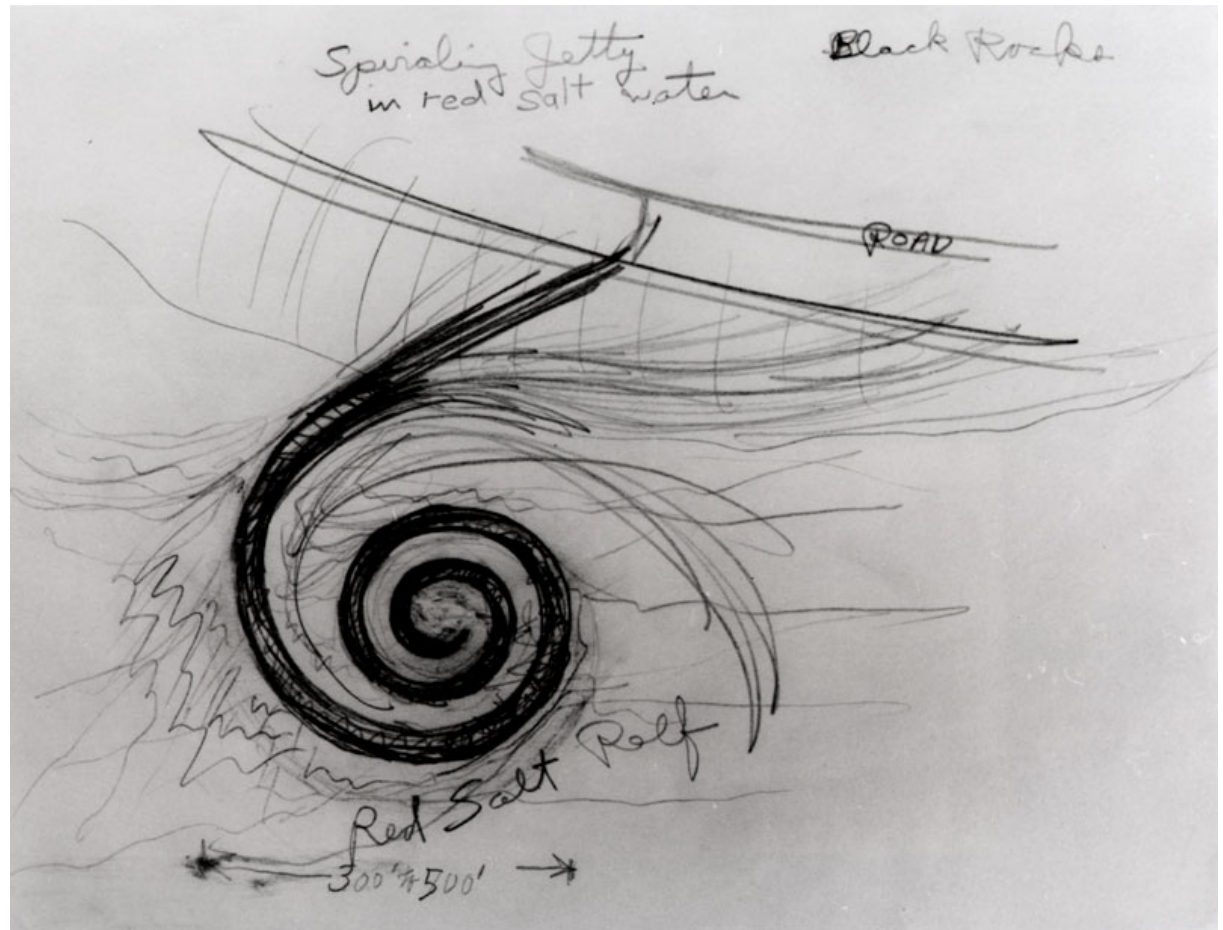
Non-Site # 1 (an indoor earthwork) – mapa, šest úběžníků, které se ztrácí v zemském pahorku uprostřed hexagonální přistávací plochy v Pine Barre Plains v South New Jersey, 31 kovových kontejnerů, každý obsahuje písek

Spiral Jetty (1972)

- od 1965 – cesty na různá místa, narušená, v procesu denaturalizace
- oddělování přírody a umění je umělé: hledání nové funkce umění
- příroda jakožto pohlcená kulturou, domestikovaná
- kolem r. 1970 nejznámější díla – jako Spiral Jetty na Great Salt Lake v Utahu

Spiral Jetty

- inspirací kniha Williama Rudolpha *Vanishing Trails of Atacama* – popisuje slaná jezera v Bolívii ve všech stádiích vysychání, plné bakterií způsobujících červené zbarvení
- jezero v Utahu také částečně načervenalou barvu
- původně chtěl vytvořit ostrov
- okolo jezera staré olejové vrty, fragmenty zrezivělých barelů, kusy starých pump
- ložiska vápence, černý basalt, síť bahenních prasklin pod mělkou vodou
- začal stavět v dubnu 1970

- měřítko se mění podle pozice diváka (být v měřítku SJ znamená být mimo dílo)
- film: roztržka mezi realitou a filmem vede k pocitu kosmického roztržení, filmované z helikoptéry (helix – spirála), také fotografie, kresby, mapy
- asymetrická spirála s negativním obratem (doleva), vede k dezintegraci – okolo slané krystaly, moře – neustálá změna: viditelné vs. neviditelné, materiálové, procesuální – různé aspekty prostředí: geologické, mineralogické, průmyslové, historické
- vytvořené z bahna, solných krystalů, čediče, země a vody
- Touha ukázat Spiral Jetty v přístavu Staten Island – na převozním člunu plujícím doprostřed přístaviště, potom zpět do přístavu ve spirále
- text *A Cinematic Atopia* (1971) – představa kina v jeskyni či opuštěném dole, nafilmovat proces jeho konstrukce, který bude jediným promítaným filmem

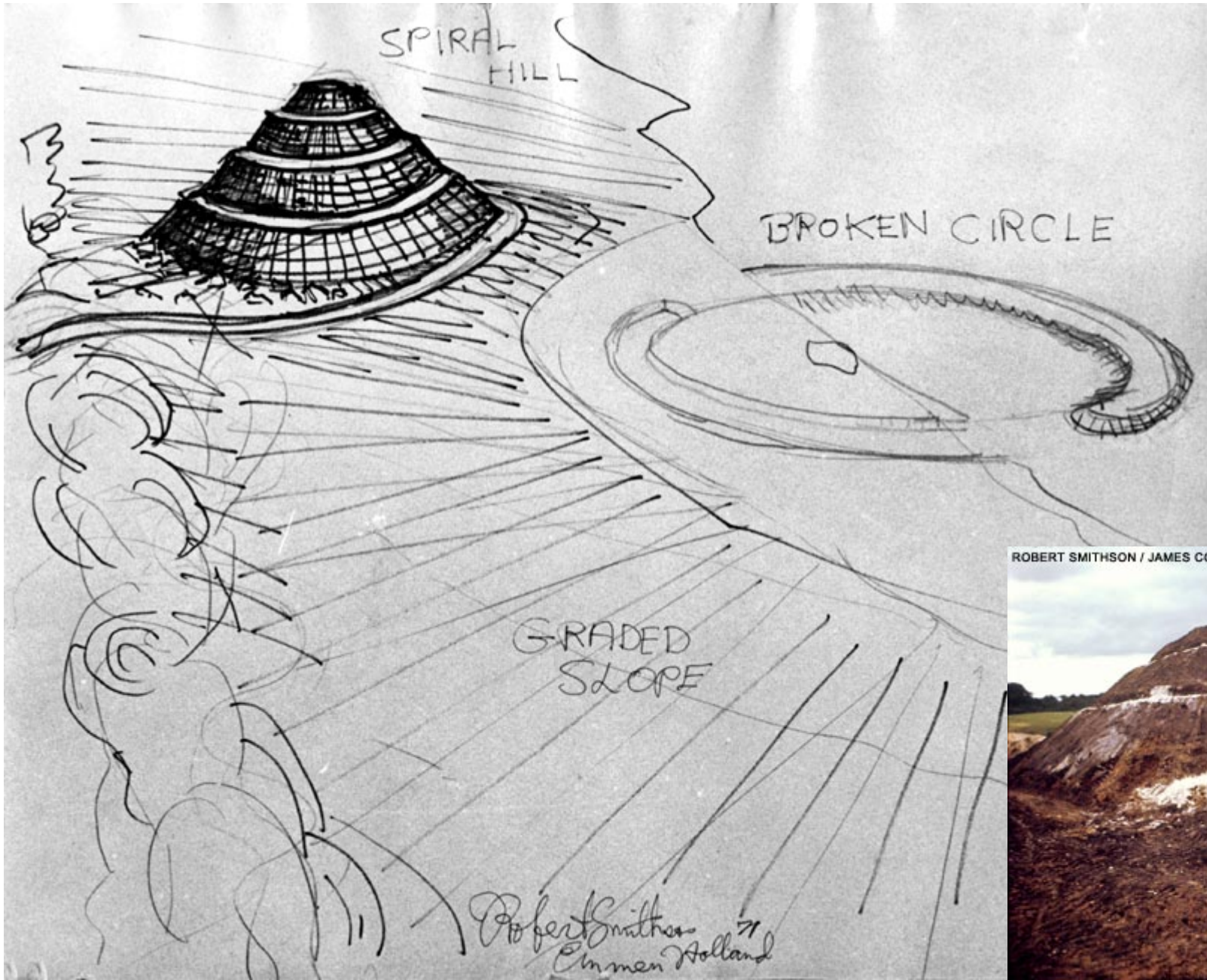

Spiral Jetty

- FILM (ke zhlédnutí na:)

... naše krev je kompozičně analogická pravěkým mořím ... když sledujeme spirálové kroky, vracíme se k počátkům, zpět k nějaké houbovití protoplasmě, plovoucímu oku, unášenému v předpotopním oceánu (...) závratná spirála touží po jistotě geometrie. člověk se chce uchýlit do chladných pokojů rozumu (...) znovu jsem se vyvlékal ze sebe sama, rozpouštěl se do jednobuněčného bytí, snažil se lokalizovat jádro na konci spirály

Craig Owens (*Earthwords*, 1992): Spiral Jetty jakožto nemísto není nespojitým dílem, propojená v řetězci označujících, které na sebe navzájem odkazují ve spirále – existuje jen ve filmu, vyprávění, fotografiích, mapách, diagramech, kresbách; viditelná jen ze vzdálenosti – dislokace pojmu úhel pohledu, který již není funkcí fyzického umístění, nýbrž modem (fotografickým, kinematografickým, textuálním) v konfrontaci s uměleckým dílem

ROBERT SMITHSON / JAMES COHAN GALLERY

Land reclamation

- rekultivace, obnovení země, hledání jiného kontextu pro díla – umění součástí společnosti
- umělci by měli hrát roli při novém utváření země
- reclaim = opětovně si uzmout krajinu, zničenou důlními společnostmi
- od r. 1971 – vydává prohlášení, zájem o staré doly, kamenolomy, znečištěná jezera... a jejich použití pro zemní umění, 1972-3 dopisy těžařským společnostem – dialektika mezi ekologií a průmyslem
- 1972 – Lake Edge Crescent, Egypt Valley, Ohio – záměr vykopat rašelinu a posázet hrachorem
- většina projektů nerealizována

Land reclamation

- v té době již Helen a Newton Harrisonovi, Hans Haacke, Betty Beaumont, Alan Sonfist
- zájem o způsob, jakým byla krajina zničena
- Smithsonian kritizuje rané ekologické přístupy jako archaické, utopické, sentimentální; umění považuje za nástroj komunikace mezi ekologem a průmyslníkem – nejlepší místa pro zemní umění jsou ta, jež byla narušena průmyslem, bezstarostnou urbanizací či devastací přírody
- land reclamation – od konce 70. let důležitým tématem:

Land Reclamation as Art (Seattle Museum of Art) – 8 umělců, práce s postiženými místy: Herbert Bayer – násypy v parku, odvodňovací systém, místa pro posezení; Harriet Feigenbaum studovala účinky různých stromů pro obnovovací funkce – série *Serpentine Vineyard*, *8000 Pines...*

Land reclamation

- první úspěšná díla land reclamation – návrhy Roberta Morrise (Untitled, Johnson Pit #30) a Herberta Bayera (Mill Creek Canyon Earthworks, 1979)

- *Johnson Pit #30* – vybrala komise, terasovité pěstování rýže, zavěšené zahrady, obrácené ziguraty – příbuznost kresbám Smithsona, série klesajících koncentrických svahů a lavic okolo, místo očištěné od stromů, k veřejnému použití

Herbert Bayer – *Earth Mound* (1955) – první americký Earthwork, Anderson Park v Coloradu, přírodní geometrické přehrad, násypy porostlé travou, cesty a stromy, funkce udržení vody i park

Land reclamation a místa odpadu

- Robert Smithson – předjímá současný vztah umělců k ekologii: zájmem o přírodní procesy, zpochybňováním zjednodušeného vnímání přírodního jakožto kategorie, zdůraznění provázanosti krajiny s industrializací a technologiemi, propagováním umění působícím ve směru ekologické rekultivace
- umění, ekologie a průmysl dnes z velké části abstrahované od fyzických skutečností konkrétních krajin či míst, ekologové vidí krajinu v termínech minulosti, zatímco většina průmyslníků ji nevidí vůbec, umění musí vyjít z izolace galerií a poskytnout přítomnosti konkrétní vědomí, nejen abstrakce či utopie
- místa odpadu (waste spaces) – Martha Rosler (*Fragments of a Metropolitan Viewpoint*): vytváření *míst odpadu* je součástí sociální produkce významu v moderním životě stejně jako vystavěné prostředí, mizení míst, jež byla dříve považována za veřejná

Místa odpadu a Lara Almárcegui

- narozena ve Španělsku, později Nizozemí
- *wastelands* – mapuje místa odpadu – historická, geografická, ekologická, sociologická data: *každé místo odpadu má velmi odlišné vlastnosti od jiného, snažím se každé místo představit tak detailně, jak je můžu...zachytit ho ve své jedinečnosti*
- usiluje o jejich konzervaci, aby zůstala nedotčená, vyplněná náhodně přírodními procesy, jako prostory svobody

Terrain vague

- volná území, neaktivní, nedefinovaná, bez jasných hranic, postindustriální městské krajiny, nevyužívané přístavy, reziduální prostory na březích řek, sterilní prostory administrativních komplexů připojené k dálnicím
- intersticiální prostory
- prostory jinakosti
- Marc Augé – nonlieux – nemísta – bez identity, vztahu, historie (dálnice, nákupní centra, letiště)

Smithsonův odkaz

- projekt *Floating Island* (2005-)

Center for Land Use Interpretation (CLUI)

OVERLOOK

exploring the internal fringes of America with
THE CENTER FOR LAND USE INTERPRETATION

- sídlí ve Wendoveru a Los Angeles
- zájem o člověkem způsobené změny či transformace krajiny
- kurzy, cesty po landartových dílech amerického západu...
- webová stránka *Land Use Database* – o významu specifických míst, vytváření nového významu – depa, přístavy, nákupní centra, doly, průmyslové oblasti... www.clui.org

Michael Heizer

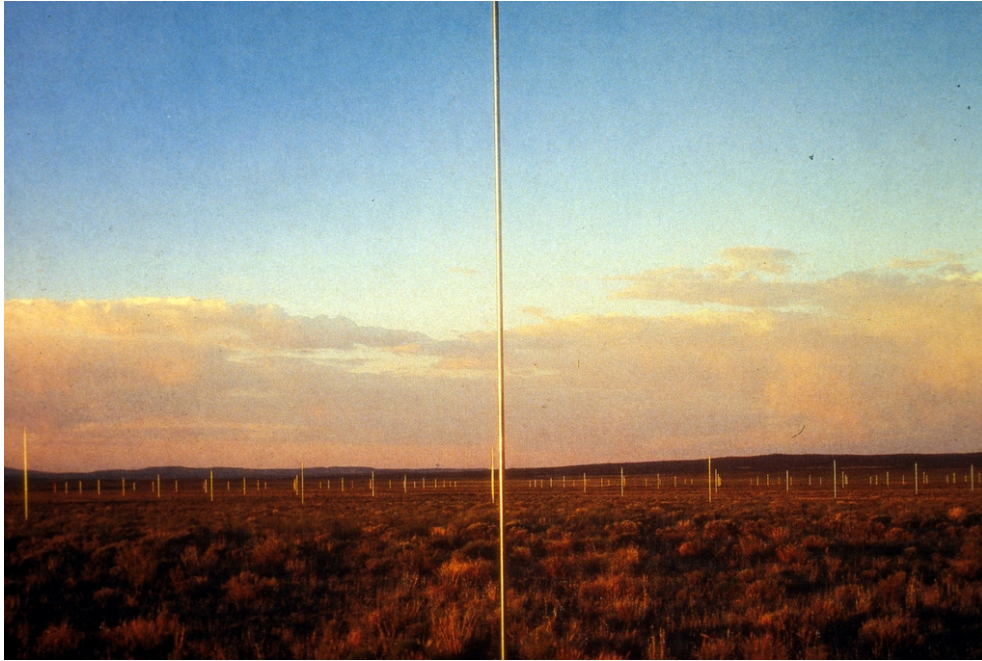

Double Negative (1969-70)

Mass Removed and Put Back in Place (1969)

Walter De Maria

The Lightning Field (1977)

Nancy Holt

- Great Basin Desert, Utah – zájem o intenzitu slunečního záření v poušti, ve srovnání s městem
- místo lehce přístupné
- 4 masivní betonové tunely – každý reaguje odlišně na slunce (východ, západ, letní a zimní slunovrat)
- také útočiště před sluncem
- malé otvory v tunelech – různé hvězdné útvary, podle velikost jednotlivých hvězd

Sun Tunnels (1973-6)

Nancy Holt – Dark Star Park

- 1979, Virginia, objednáno ve spojení s projektem městského oživení
- konstrukce od 1984, spolupráce s architektem, krajinným architektem, inženýry a developery
- park a socha, na místě staré benzinky – nové stromy, zatravnění
- důraz na to, jak je možné vnímat koule z různých úhlů, stíny které vrhají

Nancy Holt – Sky Mound (1985-)

- zájem o městský design, spolupráce s krajinnými architekty, městskými plánovači, environmentalisty, astronomy, dalšími profesionály

- *Sky Mound* (Hackensack Meadowlands, New Jersey) – 57-mi akrový pozemek, zajišťuje městu energii z organického odpadu zavažky, série pahorků, síť cest uprostřed – methanový plyn uchováván a využíván jako alternativní zdroj energie; splašková zeď, podložky z recyklovaného plastu, vrstva půdy
- zároveň k pozorování východu slunce a měsíce, pohybům hvězd – odkazuje k antickým observatořím, jezírko jako útočiště ptáků
- 1984 – 1991 – objednal si stát New Jersey, nedokončeno

Agnes Denes

- text *Art for the Third Millennium – Creating a New World View*
- o roli umění – zpochybňuje status quo, nabízí alternativy
- svou roli vidí na pomezí mezi individuální tvorbou a sociálním povědomím
- téma: zpochybnění globálního přežití, často monumentální akce, zapojuje další lidi – čistota vzduchu, vody, zajistit divočině místo ve městech
- vizualizace neviditelných procesů (čas, matematické formule, proces myšlení)

Rice/Tree/Burial

- první environmentální dílo, Artpark, Lewiston, NY (1968) – někdy považované za první ekologické dílo vůbec, symbolický akt – později zopakovala
- zasázela rýži nad niagarským jícnem, zmutovala kvůli kontaminaci půdy blízkou skládkou (iniciace, růst)
- svázala stromy v posvátném lese v Artparku (indiánské pohřebiště), zakopala do země časovou kapsuli (provázanost s přírodními procesy)
- pálení vlastní haiku poezie (idea či koncept, lidské intelektuální úsilí a vztah k budoucnosti)
- později žila 7 dní a nocí na útesu u vodopádů, kde psala a fotografovala

Wheatfield – A Confrontation (1982)

- pšenice zasetá a sklizená na Manhattanu na místě bývalé skládky
- 200 nakládek hlíny, ručně vytvářené brázdy a ručně sázené, zavlažovací systém – asi 450 kg
- pšenice jako symbol: jídlo, energie, světový obchod, odkazy ke špatnému systému zacházení s jídlem, hladu, plýtvání...
- sklizená pšenice cestovala na různé výstavy a pak byla zasazena na různých místech

Tree Mountain – A Living Time Capsule – 11,000 People, 11,000 Trees, 400 Years

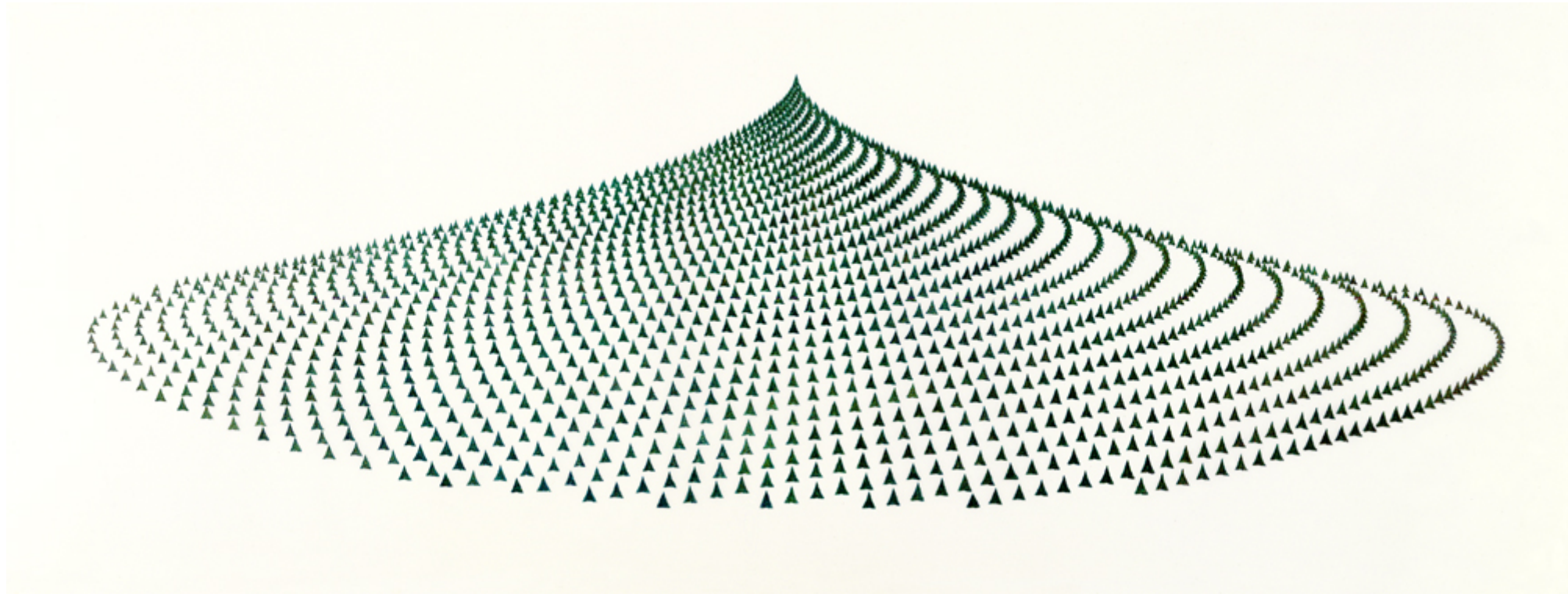
- 1992-1996 Finsko - umělá hora 420 m dlouhá, 270 m široká a 28 m vysoká, eliptického tvaru, 11 tisíc stromů zasázených 11 tisíci lidmi z celého světa
- 1992 projekt představen na Earth Summitu v Rio de Janeiro (koncept už 1982), sponzoři United Nations Environment Program a finské ministerstvo životního prostředí, chráněná oblast, kde za 400 let vznikne prales...

Tree Mountain - A Living Time Capsule, Ylojarvi, Finland
Finnish children help with planting, Cibachrome photograph
© Agnes Denes

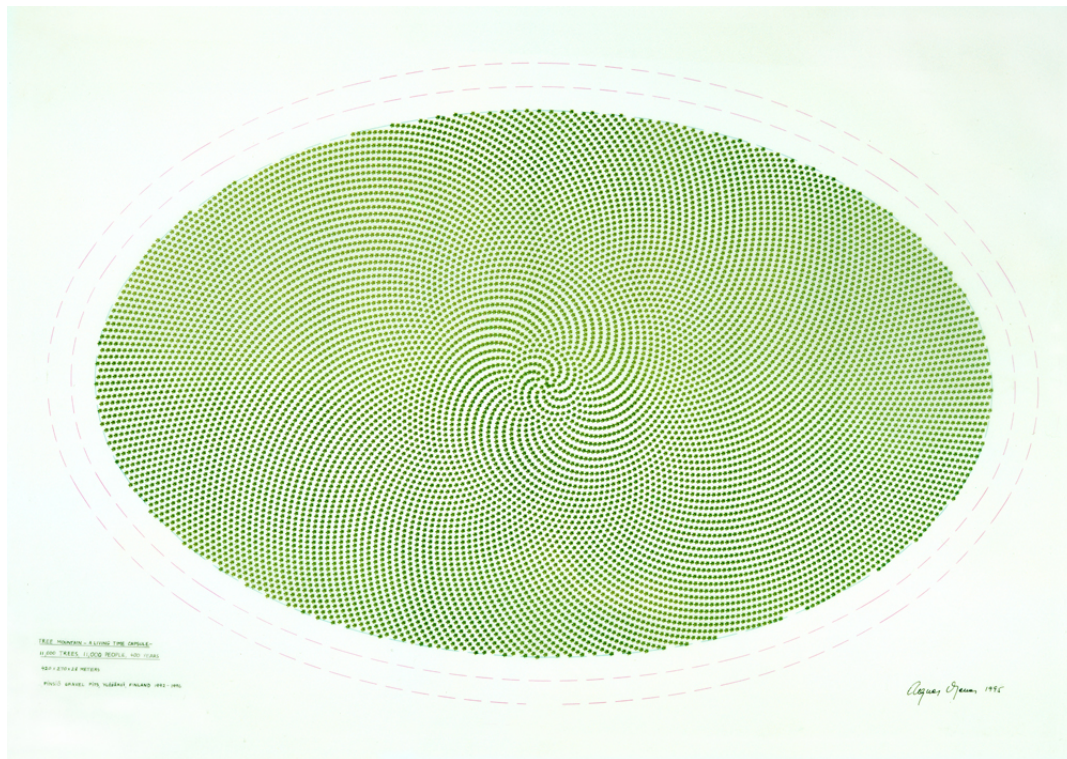

Tree Mountain - A Living Time Capsule, Ylojarvi, Finland
Tree Mountain with layout of tree positioning, Cibachrome photograph
© Agnes Denes

Tree Mountain

- spletitý matematický vzorec – kombinace zlatého řezu a slunečnice
- lidé, kteří stromy sázeli získali certifikát strážců stromů – dědičný dokument platný dvacet a více generací (400 let – vznik ekosystému)

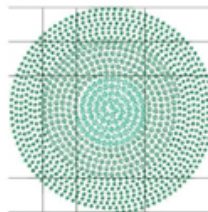

V jistém smyslu je tedy sázení lesa ve smyslu umění tabu. Je to krásné a je to dobrá věc, ekologicky rozumná obnova země, která se tváří v tvář průmyslové expanzi, agresi a vykořisťování počítá. V uměleckém jazyce je to tabu. Pokud umění, pak by nemělo být laskavé, mělo by být zhoubné. Krása je dozajista nositelem slabosti, a užitečnost je zabiják. Umění by mělo stát nade vším tím, mělo by způsobovat nevolnost, znepokojuvat, dráždit a tak dále. OK, pročpak ne, ale já cítím, že krása může být také natolik vynikající a dechberoucí, že znepokojuje. A umění může být užitečné v churavějícím světě, a může být přírodní, nikoliv umělé, a přitom stále být velkým uměním. (A. Denes, 1983)

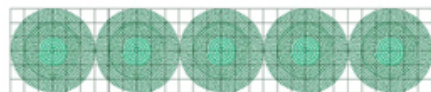

© AGNES DENES, 1998

6000 TREES OF VARYING HEIGHTS PLANTED INTO 5 SPIRALS TO FORM STEP PYRAMIDS

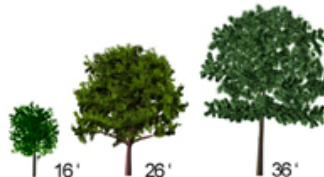

A FOREST FOR AUSTRALIA

ALTOONA TREATMENT PLANT
MELBOURNE, AUSTRALIA
400 m x 80 m

AGNES DENES, 1998

A Forest for Australia

6000 stromů ohrožených druhů, různé výšky a stáří, vysázeno do pěti spirál, vytvářejí odstupňovanou pyramidu

Sheep – In the Image of Man

- instalace na Americké akademii v Římě, 1998
- paradoxní kontrast s dokonalým prostředím akademie
- ovce jako symbol – jehně Sv. Anežky, ovce Dolly (genetické inženýrství), symbol pohybu lidstva beze směru a smyslu

Mé dílo prolamuje hranice umění a zabývá se ekologickými, kulturními a sociálními záležitostmi. Mapuji evoluci člověka, vytvářím sociální struktury a metafory pro naši dobu. Tyto velkoformátové environmentální projekty, vycházející z filozofie a vědy, sahají od individuální tvorby až k sociálnímu povědomí.

Věřím, že nová role umělce spočívá v tom, vytvářet umění, které je něčím víc než jen dekorací, zbožím či politickým nástrojem - umění, jež zpochybňuje status quo a směr, kterým jde život, nekonečné rozpory, které přijímáme a potvrzujeme. Vyvolává a iniciuje myšlenkové procesy... Zajímá mě tvorba jazyka vnímání, který by umožnil plynutí informace uvnitř cizích systémů a disciplín a eliminoval hranice umění s cílem umožnit vytváření nových asociací a platných analogií.

V době, kdy je imperativem smysluplná globální komunikace a inteligentní restrukturační našeho životního prostředí, může umění převzít důležitou roli. Může ovlivnit inteligentní spolupráci a integraci disciplín, a může nabídnout zručné a vhodné řešení problému. Dobře vymyšlené dílo může lidi motivovat a ovlivnit způsob vnímání věcí.

Umělecká vize, obraz a metafora jsou mocnými nástroji komunikace, jež se mohou stát vyjádřením lidských hodnot s hlubokým dopadem na naše vědomí a kolektivní osud.

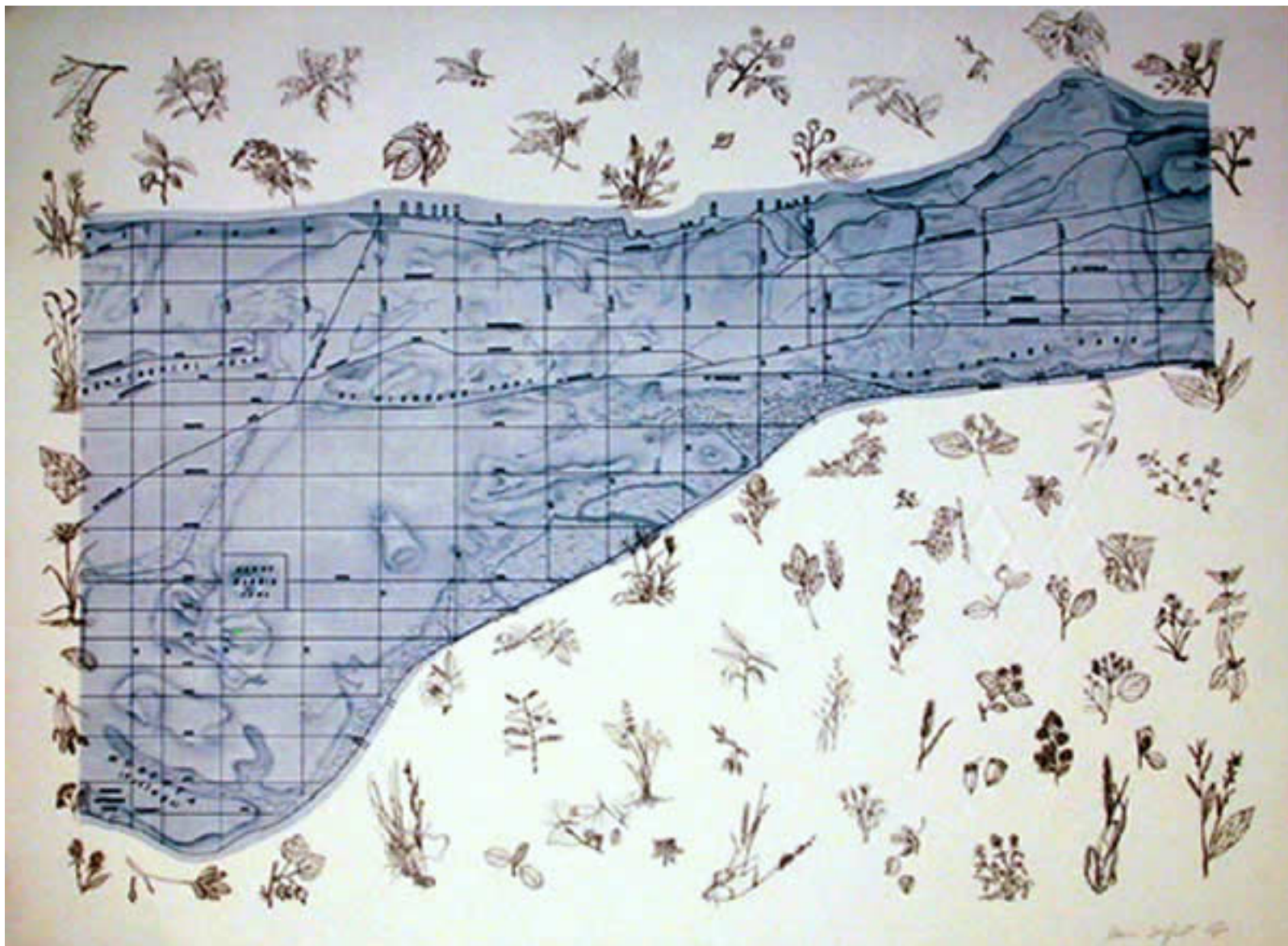

Tree Mountain - A Living Time Capsule, Ylojarvi, Finland
Finnish pine sapling, numbered. Cibachrome photograph
© Agnes Denes

Alan Sonfist – Time Landscape

- postupná profesionalizace ekologie, ekologické akce se od počátku 70. let mění v umělecké projekty, založené více na vědeckém výzkumu a profesionální realizaci
- témata: biodiverzita, ekologická udržitelnost
- spolupráce s biology, geology, ekology
- *Time Landscape* – vychází z klimatického a biologického výzkumu, studium starých druhů vegetace za účelem opětovného vytvoření původní situace na daném místě
- les na rohu ulic Houston a Bleecker v NYC (1978), předvádí simultánní čas tří stádií předkoloniálního pralesu, podobné situaci před kolonizací
- cesta časem – celkovým cyklem historie lesa (javory, duby, různé keře a planné rostliny)
- v dnešní době rozpoznáno přírodní dědictví, mapování historie krajiny, vytváření genofondů apod.

další díla jako:

Natural/Cultural History of Paris: A Narrative Environmental Landscape

Natural/Cultural Landscape – Tampa, Florida

- přírodní a kulturní historie, koncept zahradničení přenesen zpět do umění, bere v úvahu sociální a politické okolnosti

Mel Chin – Revival Field (1990-)

- Pig's Eye v St. Paul v Minnesotě
- detoxikační projekt, cílem vyčistit toxický odpad z půdy
- studium rostlin a jejich schopností absorbovat toxický odpad (těžké kovy apod.)
- kruh rozdělený do čtyř sekcí (mandala, řecký kříž), šest druhů semen
- socha vytvořená nástroji biochemie a zemědělství, používaná pro vědecké měření

Helen Mayer Harrison a Newton Harrison

Brine Shrimp Farm – Survival Piece # 2

- 4 rybníčky, každý 3-10 m dlouhý
- různá slanost
- vložil do nich řasy *Dunaliella* reagující na sůl
- voda mění barvu od nažloutlé k zelené a olivové, hnědé k cihlové
- krevety pojídající řasy – nový ekosystém

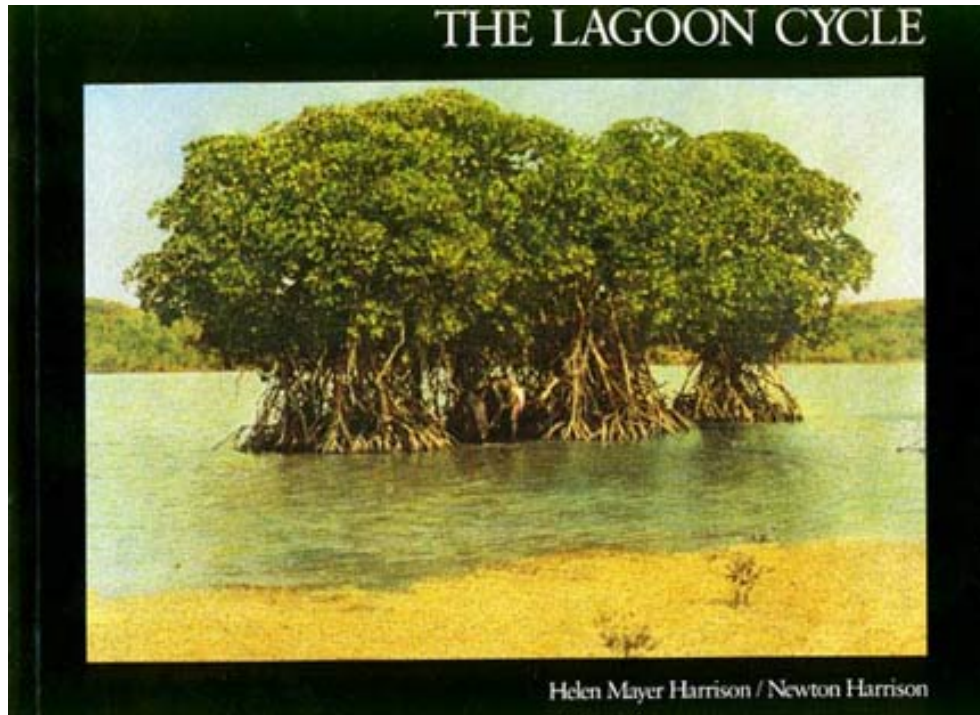
- zkoumají sebegenerativní životní cykly, účinky deforestace, biodiverzitu
- spolupráce s vědci
- tvorba v muzeu i mimo – výstavy, performance, public art, projekty v městském i přírodním prostředí, hledání řešení
- spolupracují od 1970
- od technologických k přírodním procesům
- odlišnost od Land Artu

Portable Orchard – Survival Piece #3

- série *Survival* (1970-1973) – celkem 6 instalací
- 18 citroníků a avokádovníků zasazených v krabici se zeminou
- pro galerii na California State College ve Fullertonu (Orange County) – země plantáží rozsekaných dálnicemi

The Lagoon Cycle (1974-1985)

- impulsem setkání s vědci ze Scripps Institute of Oceanography u San Diega – výzkum *Scylla Serrata* Forskal – rychle rostoucí kanibalistický krab, ohrožený zdroj obživy na Srí Lance
- grant od institutu pro studium životních cyklů a vzorců množení krabů a jejich sebegenerativního systému (1974)
- metafora a varování
- časté použití map, propojujících teritoria, disciplíny – interdisciplinarita, sebegenerativní přístup

- 60 částí – velké fotopanely, každý tvoří koláž ručně malovaných fotografií, map, kreseb, tisků, textů
- fikční vyprávění na základě dat – o stvořiteli laguny a svědkyni, kteří si vyměňují názory na funkci lagun
- laguna v Upouveli (Srí Lanka) – krab jako metafora starého systému akvakultury, laguna jako metafora systému, v němž je možné udržet životní cykly
- část Mixing, Mapping and Territory – historie Salton Sea, jak lze jednoduše ekosystémy zničit, nenasytný farmářský systém
- část From the Salton Sea to the Pacific – návrh vytvořit kanál přes hory do Pacifiku, vyčistit znečištěnou vodu vodou z oceánu...

Harrisonovi – další projekty

- *In The Serpentine Lattice* (Douglas E. Cooley Memorial Art Gallery, Reed College, 1993)
- diskuse o kácení lesů – s biology, ekology, environmentalisty, historiky umění, místními občany a aktivisty – pralesy od jihu Aljašky na sever Kalifornie
- muzejní instalace – vizuální dojem katastrofického dopadu zničení těchto oblastí, projekce – návrh eko-bezpečnostního systému
- *Tibet is the High Ground* – navrhuje reforestaci Tibetské náhorní plošiny – fotografie, mapové nákresy, básně, myšlenka zjednodušeného lesního ekosystému

Harrisonovi – další projekty

- *Breathing Space for the Sava River* (1988-1991) – severní Chorvatsko – část plánované přírodní rezervace, řeka Sáva a říční ekologie v sousedství továrny na umělá hnojiva, štěrkovny
- navrhují přírodní koridor podél řeky od Lublaně k Bělehradu, kde se spojuje s Dunajem – návaznost na malé bio-regionální ekosystémy existující před válkou

Harrisonovi – další projekty

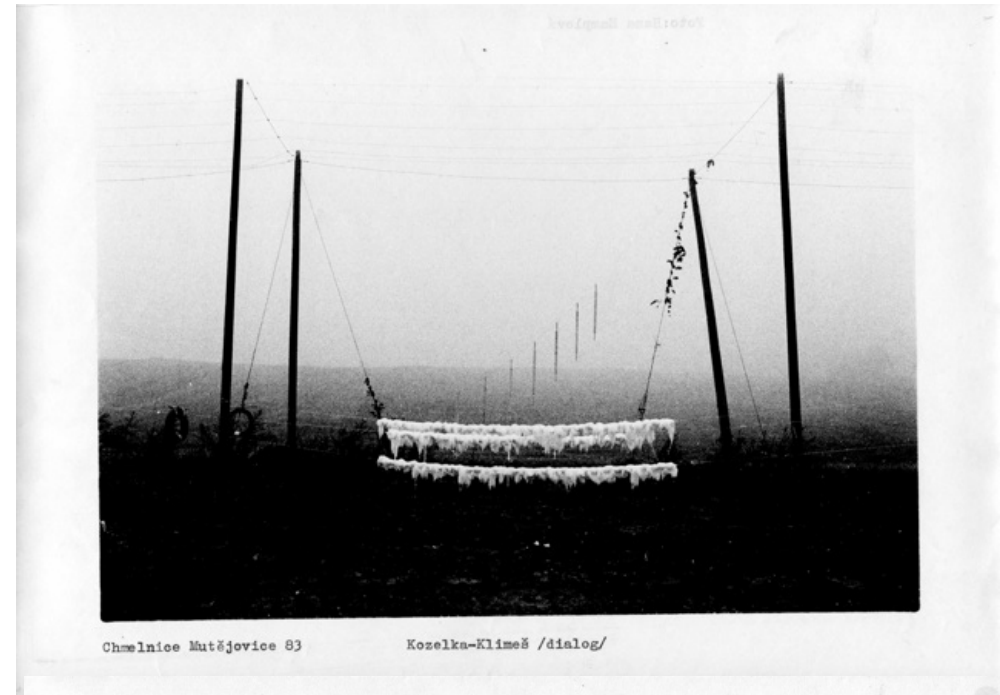
- svůj způsob práce popisují jako konverzační drift
- další témata: mizení luk v Evropě (*Meadow Stories* – pět druhů luk přeneseno na střešní zahradu výstavní haly v Bonnu), rekultivační návrhy pro doly na hnědé uhlí v Německu a Holandsku
- součástí vždy širší diskuse s odborníky a obyvateli – společné hledání řešení
- víra, že environmentální technologie budou tvořit základ průmyslu 21. století

Land Art u nás

- odlišné měřítko i zaměření
- konceptuální aktivity prováděné v přírodním či venkovském prostoru
- význam kolektivních akcí – rané příklady místně-specifické tvorby

Výtvarné sympozium Mutějovice

- známé i pod názvem Chmelnice v Mutějovicích, 1983
- k prvním akcím s environmentálním zaměřením
- akce zprvu povolena, následně zakázána, objekty zničeny, důvody: *Exponáty ztratily povětrnostními vlivy zamýšlený význam, a z důvodu, že chmelnice bude obdělána místním JZD.*
- další akce: *Sparta/Setkání na tenisových dvorcích ve Stromovce, Malostranské dvorky 81*

Zorka Ságlová

- *Seno-sláma* – v rámci přehlídky Někde něco Běly a Jiřího Kolářových, 1969, Špálova galerie
- žluté balíky slámy, zelené balíky sušené vojtěšky v jedné, v druhé místnosti seno
- rocková hudba a zvuk kobytek

Zorka Ságlová

- *Kladení plín u Sudoměře (1970)* – 700 plín na místě tehdejší husitské bitvy
- *Pocta Gustavu Obermanovi (1970)* – v Bransoudově u Humpolce, pocta místnímu ševci, který na počátku okupace chodil po kopcích a plival oheň

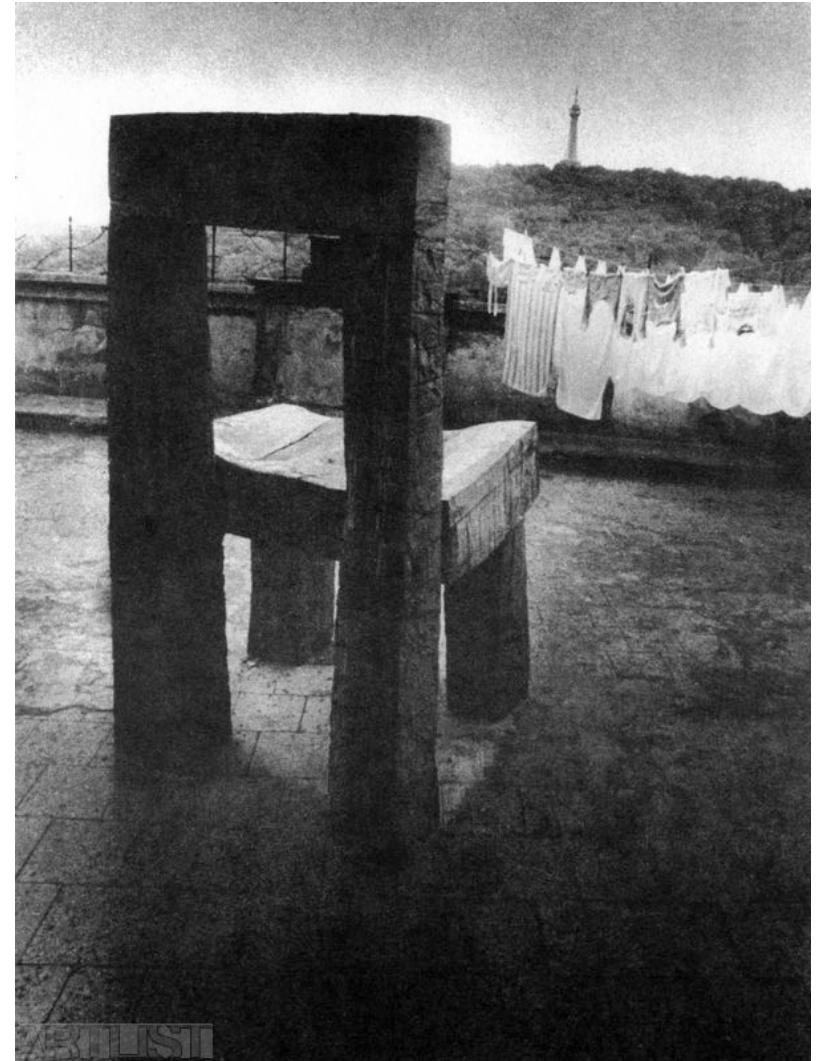
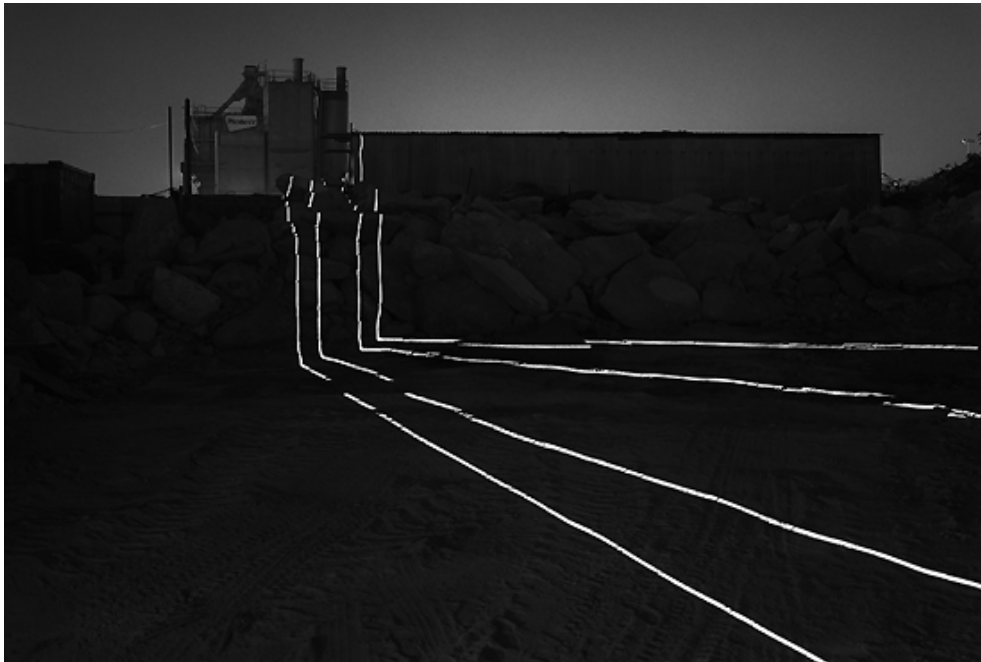
Zorka Ságlová

- *Házení míčů do průhonického rybníka Bořín*
- *1969 - V dubnu po roztání ledu jsme hodili do rybníka 37 míčů tří barev (modrá, zelená, oranžová), vznikla plovoucí plastika unášená větrem a vlnami. Nechali jsme ji na hladině.*

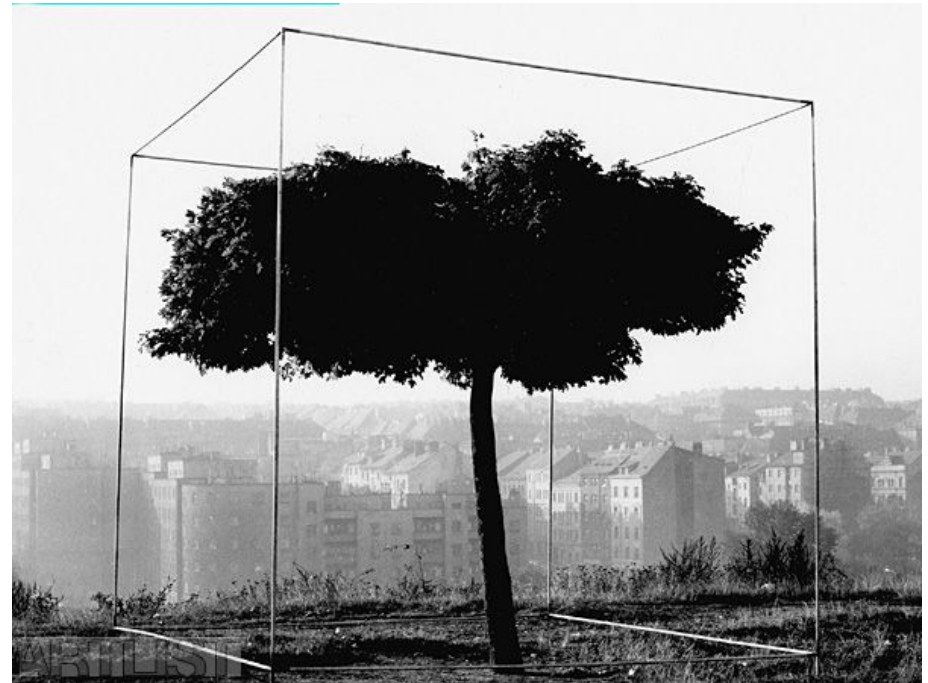

- první z konceptuálních land artových akcí spojených s happeningem z přelomu 60. a 70. let

Magdalena Jetelová

Ivan Kafka

Petr Štembera

- *Štěpování (1975)*

*Způsobem obvyklým v
sadařství jsem si
vštěpoval větvičku keře
do paže.*

www.fruitmap.sk

Michal Šimonfy - online mapa ovocných stromů

Periférne Centrál

etc.

Tamás Kaszás

<http://artycok.tv/lang/cs-cz/16885/tamas-kaszas#more-16885>